

Damaschin Studitul, op. cit., p. 425—426

Βλέπεις μὲ τί ἄρμα δυνάμειν ὁ μέγας βασιλεὺς καὶ θεὸς τὸν στρατιώτην του; δὲν τὸν δίδει σίδεροποκάμισον μὴτε δοξάρι, μὴτε σπαθί, μὴτε σκουτάρι μηδὲ ἄλλο τίποτε ἀπὸ τὰ ἄρματα τῶν εὐλιγείων στρατιωτῶν. Ἀμή τί; τὸν τίμιον καὶ Ἅγιον σταυρόν. Αὐτὸς εἶναι καὶ μαχαίρι, αὐτὸς εἶναι σκουτάρι, αὐτὸς εἶναι δοξάρι, αὐτὸς εἶναι καὶ εἶτε ἄρμα τὸν χρειασθῇ ὁ εὐσεβὴς χριστιανός.

Καὶ ὥσάν πῶς εἰς βασιλεὺς ἀγοράζει ἄρματα καλὰ, καὶ δίδει τοῖς στρατιώταις του, ὁμοίως καὶ ὁ κύριος αὐτὸν τὸν σταυρόν μᾶς ἔδωκεν ἄρμα, καὶ μᾶς ὀρίζει, ἴδετε τὸν σταυρόν μου πᾶσα ἐδυνήθη;

Ἰδετε πῶς ἐνίκησε τὸν θάνατον; πῶς ἐκαταπάτησε τὴν δύναμιν τοῦ διαβόλου; τὸ λοιπὸν καὶ ἐσεῖς κάμετε, τοιοῦτον ἄρμα, ἂν θέλετε νὰ κάμετε καὶ ἐσεῖς πῶρα ὅσα ἔκαμα καὶ ἐγώ, καὶ μάλιστα περιαιστώτερα, διότι. Ὁ πισθεύων εἰς ἐμέ, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει.

Observăm că atit versiunea slavonă macedoneană, cit și cea românească au redat cu strictețe nu numai sensul, dar și topica originalului neogrecesc al lui Damaschin Studitul.

În continuare, în versiunea lui Varlaam se află a treia motivare din izvorul neogrecesc: de ce sărbătorim crucea. Dar primele două motivări nu le-a redat, ci ia doar pe a treia, care la Damaschin Studitul este înaintea fragmentului reproduc mai sus. De aceea motivarea lui Varlaam este fără legătură cu textul de mai înainte: „A treia? — pentru aceasta ne strîngem-astădizi de prăznuim închinăciunea sfintei cruci”¹. Nici în izvor comparația cu călătorul nu începe cu această motivare. În continuare textul este tradus exact. În partea ultimă s-au selecționat pe sărite unele fraze. Fragmentul este caracteristic pentru stilul lui Damaschin Studitul prin aspectul poet c, prin clauzele variate și prin ritm. Textele puse paralel ne dovedesc că nu e vorba de particularități ale stilului baroc, nici de modele catolice — cum considera László Gáldi,² ci e vorba de stilul bizantin, de modele și izvoare profund ortodoxe:

Damaschin Studitul, op. cit., p. 424 și Ms. slav, 46, f. 313 v.

„...și după cum un călător merge cale multă, e istovit și-l arde soarele și-l pâlește arșița, apoi cînd e pe la mijlocul drumului găsește un copac mai frumos și cu frunze multe și poposește sub el și se odihnește în umbra lui.

Ms. sl. 146, f. 314 v.

Vidiši kojimъ оружиємъ ukrepljaetъ velikii carъ i bogъ vojna svoego.

Ne daetъ emu košuli železny, niže luka, niže mьča, niže štita, niže ino čto ot oružii vojny zemlennyh. Nъ čto? Čestnyi i svetyi krъstъ. Tъ estъ i mačъ, tъ estъ i štity, tъ estъ i lukъ. Tъ estъ ešte i koego libo budъ oružia vьstrěbuetъ blagočestivyi chri-stianinъ.

I jakože carъ zemlenny kupuetъ oružia dobraa i daetъ voinamъ svojimъ, podobne Gospodъ sъ svętyi krъstъ dade namъ oružie i glagoletъ namъ:

„Vidite krъstъ moj kolika vozmože Vidite kako pobědi smrť kako popra silu diavolju! Pročee i vy sъtvorite sebě oružie ašte choštete da sъtvorite i vy nynia elika sъtvorichъ i azъ pačeže i bolšaa, zanježe vѣruej vъ me i bolšaa sich sъtvorit”.

Varlaam, op. cit., p. 45.

„...că cumu-i un călătoriu ce îmblă și călă-torēște cale multă, și-l arde soarele, și-l pâlește zăduvul și iaste trudit și ūste-nit de cale, cādu-i la mijlocul calei află un copac frumos și cu umbra deasă și seade sub dāns de să odihneaște și să răcoreaște în umbra lui.

¹ Varlaam, *op. cit.*, p. 45.

² László Gáldi, *op. cit.*, p. 465—466.